

Received: 16/08/2024

Accepted: 15/10/2024

Published: 31/03/2025

A Research on Burnout and Organizational Alienation Levels of Teachers in TRNC Secondary Education Levels KKTC Ortaöğretim Kademelerinde Görev Alan Öğretmenlerin Tükenmişlik Ve Örgütsel Yabancılaşma Düzeylerinin Belirlenmesi

Nilüfer Gülşen^{1*}, Hülya Şenol²

Abstract

The fundamental aim of current study is to investigate the burn out and organizational alienation levels of the teachers who are serving in Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) Secondary Education level. Moreover, it can be indicated that quantitative design and correlational research model were employed to reach the findings of the study. It can be stated that Personal Information Form, Maslach Burn Out Inventory which launched by Maslach and Jackson (1981) and adopted to Turkish language by Ergin (1992) and lastly Teachers' Organizational Alienation Scale which introduced by Elma (2003) were used as data collection instruments. During 2022-2023 academic year, 488 teachers who are serving at TRNC Secondary School Levels were contributed to the current study. As the data set which obtained from the participants did not show a normal distribution, Mann Whitney U and Kruskal Wallis H tests, were executed as a non-parametric tests to reach the findings of the study. The results of the study signified that; reduced personal accomplishment and meaningless sub-dimensions had the highest mean score. In addition to these, findings postulated that participants in terms of their gender, age, educational background, marital status and seniority had differed significantly from each other in context burn out. Besides of these, findings also signalled that participants in terms of their gender, marital status and seniority had differed significantly from each other in context of organizational alienation. Correlation test results revealed that a statistically significant, positive but poor correlation were existed between two notions and burn-out had a significant and positive impact on organizational alienation. In the study; It has been suggested to provide in-term service to diminish the levels of reduced personal accomplishment and meaningless and analyzing how notions are correlating with each other through the mediating impact of different notions (i.e organizational culture, organizational climate)

Keywords: TRNC, burn-out, organizational alienation, secondary level of education.

Öz

Bu çalışmanın amacı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) ortaöğretim kademesinde görev alan öğretmenlerin tükenmişlik ve örgütsel yabancılaşma düzeylerini incelemektir. Bu çalışmada nicel araştırma yöntemi ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmada, kişisel bilgi formu, Maslach ve Jackson'un (1981) tarafından geliştirilen ve Ergin'in (1992) Türkçeye uyarladığı "Maslach Tükenmişlik Envanteri" ve Elma (2003) tarafından geliştirilen "Öğretmenler İçin Örgütsel Yabancılaşma Ölçeği" veri toplama aracı olarak uygulanmıştır. Çalışmaya 2022-2023 eğitim yılı boyunca KKTC Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaöğretim kademelerinde görev alan 488 öğretmen katkı koymuştur. Katılımcı öğretmenlerden toplanan verilerin normal dağılım göstermemesi nedeni ile parametrik olmayan analizlerden Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testleri verilerin çözümlenmesinde uygulanmıştır. Çalışmada ortaya çıkan sonuçlar; kişisel başarıda azalma ve anlamsızlık alt boyutlarının en yüksek ortalama puana sahip olduklarını, katılımcı öğretmenlerin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, medeni durum ve mesleki kıdem değişkenlerinde

¹ Kıbrıs Sağlık ve Toplum Bilimleri Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kuzey Kıbrıs, <https://orcid.org/0009-0005-2821-1189>

² Kıbrıs Sağlık ve Toplum Bilimleri Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kuzey Kıbrıs, hulya.senol@kstu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-1701-8103>

* Bu makale ilk yazarın yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

Address of Correspondence/Yazışma Adresi: Nilüfer Gülşen, nilufernilsu80@gmail.com

KKTC Ortaöğretim Kademelerinde Görev Alan Öğretmenlerin Tükenmişlik Ve Örgütsel Yabancılaşma Düzeylerinin Belirlenmesi

tükenmişlik düzeyi bakımından birbirlerinden anlamlı bir biçimde farklılaştıkları bulunurken; cinsiyet, medeni durum ve mesleki kıdem değişkenlerinde de örgütsel yabancılaşma düzeyleri bakımından birbirlerinden anlamlı bir biçimde farklılaştıkları tespit edilmiştir. Uygulanan Korelasyon Kat Sayısı testi sonucunda iki kavram arasında anlamlı, pozitif ancak zayıf düzeyde bir ilişki olduğu ortaya çıkarken, tükenmişliğin örgütsel bağlılık kavramı üzerinde ise anlamlı ve olumlu bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada; öğretmenlerin kişisel başarıda azalma ve anlamsızlık düzeylerinin düşürülmesi için hizmet içi eğitim sağlanması ve ileride yapılacak olan çalışmalarda ise kavramların birbirleri ile ilişkilerinin diğer kavramlarla (Örgütsel kültür, örgütsel iklim...vb) birlikte aracılık rolü ile değerlendirilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: KKTC, tükenmişlik, örgütsel yabancılaşma, ortaöğretim

Giriş

Modern toplumun yapısını oluşturan kurumlardan biri de eğitim kurumlarıdır. Eğitim kurumları toplumsal bir sistemdir. Eğitim kurumlarının etkili olabilmesi için belli başlı işlevleri yerine getirmesi gerekmektedir. Bu işlevler sırası ile teknik/ekonomik işlevler (Eğitim kurumlarının, öğrenenlerin, kurumun ve yerel toplumun teknik ve ekonomik gelişimine yönelik katkılarının toplamıdır) insan/toplumsal işlevler (Eğitim kurumunun, ferdin gelişimine ve sosyal ilişkilere yönelik katkısının bir ürünüdür.) kültürel işlevler (eğitim kurumunun kültürü aktarmaya ve kültürü geliştirmesi ile alakalı katkının toplamıdır), eğitimsel işlevler (eğitimin toplumun farklı kesimlerde sürdürülmesi ve gelişmesi ile alakalıdır) ve son olarak politik işlevler (eğitim kurumlarının siyasi gelişmelere yönelik katkılarının toplamıdır) şeklinde sıralanmaktadır. Bu işlevler devletin ya da toplumun devamlılığı için oldukça önemlidir. Eğitim kurumlarının etkili bir biçimde işlevini yerine getirmelerinde eğitim paydaşlarının rolü oldukça büyüktür. Eğitim paydaşlarının en önemli halkası ise öğretmenlerdir (Balcı, 2001). Daha farklı bir anlatımla, eğitim kurumlarını eğitsel hedeflere erişmesinde ve etkili bir okul yaratmada öğretmenler kilit role sahiptir (Şişman, 2002). Öğretmen olmadan eğitim hizmetinin üretilmesi imkansızdır. (Başaran, 2000). Öğretmenler ulusun değişmesinde, güçlü bir ekonomiye sahip olunmasında, medeniyetin artmasında önemli rol oynarlar. Öğretmenlerin en büyük eseri toplumlardır (Özkan, 2005). Bunun yanı sıra öğretmenler öğrenenlere yeni yol açan, onlara gerekli bilgileri aşıl原因an, çağı yakından takip eden, değişimlere ve yeniliklere kolaylıkla adapte olan kişilerdir. Bunun yanında eğitim ve öğretimle yakından ilişkili olan bireylerdir. Öğretmenlerin mesleki doyum düzeylerinin yüksek olması, görev aldıkları eğitim kurumuna bağlılık duyması, deneyimlediği stresle ve çatışma ile başa çıkması, öğrenenlerle, okul idaresi ile, velilerle ve meslektaşları ile samimi ve etkili ilişkiler kurması öğretmenin başarıya erişmesinde rol oynayan önemli unsurlar arasında yer almaktadır (Elma, 2003).

Başarılı ve etkili bir öğretmen eğitim sisteminin başarılı olmasında önemli rol oynar. Ancak öğretmenin mesleğine karşı yabancılaşması; kurduğu ilişkileri, yaşama yönelik bakış açısını, öğretmenlik mesleğine olan duygu ve düşüncelerini etkileyip değiştirmektedir (Elma, 2003). Geçmişten günümüze öğretmenlerde yabancılaşma duygusunun oluşmasına neden olan faktörler farklı araştırmacılar tarafından incelenmiştir. Bu faktörler arasında güçsüzlük (Thompson, 1994; Templin, 1988), mesai arkadaşlarından kendini izole etme, mesai arkadaşları arasında birlik ve dayanışmanın yeterli olmaması yer almaktadır. Bu faktörlere ilaveten öğretmenlerin deneyimlediği tükenmişliğin de öğretmenlerde yabancılaşmaya neden olduğu hususunda araştırmacılar fikir birliğine varmışlardır (Gold ve Rothman, 1992; Friedman, 1993). Öğretmenlerin yeterince desteklenmemesi, öğretmen yetersizliği, iş stresi, okul isteksizliği gibi etmenler, kafa karışıklıkları gibi unsurlar tükenmişliği ve ilerleyen dönemlerde de yabancılaşmayı beraberinde getirmektedir. En yalın ifade ile eğitimde yabancılaşma; öğrenenlerin öğrenme ile alakalı süreçlerden giderek uzaklaşması, öğrenenlerin eğitsel süreçleri anlamlandıramaması, öğrenmeye yönelik isteğin gittikçe azalması, eğitim ve öğretimin sıkıcı ve zevksiz hale gelmesi şeklinde tarif edilmektedir. Diğer yandan Eryılmaz ve Burgaz (2011) yayımladıkları eserlerinde öğrencilerin eğitim gördükleri okullarda dışlanarak ayrıştırıldıklarına ve ilerleyen dönemlerde

okullarına ve kendilerine yabancılaştıklarına değinmişlerdir. Yabancılaşma yaşayan bireyler yaşamı anlamsız ve belirsiz olarak nitelendirir ve kendilerinden geçerler. Eğitimde oluşan yabancılaşma fertlerin bilgiden, öğrenmeden ve öğretmeden vazgeçmesi manasını taşır (Hasher ve Hagenauer, 2010). Bu yüzden de eğitim yöneticilerinin eğitim kurumlarında öğretmenlerde tükenmişliğe ve yabancılaşmaya neden olan etmenleri bilmesi ve gerekli tedbirleri alması gerekmektedir. Böylelikle eğitim kurumları öğretmenler ve diğer eğitim paydaşları ile birlikte öğretimsel hedeflere erişecek ve nitelikli bireyler içerisinde yaşadıkları topluma kazandırılacaktır. Aksi takdirde eğitim kurumları eğitsel hedeflerine erişemeyecek, eğitim kalitesi düşecek ve topluma kazandırılan nitelikli birey sayısı düşecek ve ulusun medeniyet seviyesi azalacaktır. Tükenmişlik ve örgütsel yabancılaşma kavramları üzerine farklı sektörlerde çeşitli çalışmalar düzenlenmiştir. Ancak ilgili alanyazın incelendiğinde tükenmişlik ve örgütsel yabancılaşma kavramlarını bir arada eğitim alanında inceleyen çalışma sayısının gerek Türkiye’de gerekse ülkemiz KKTC’de kısıtlı olduğu görülmektedir. Mevcut çalışmanın, elde edeceği bulgularla eğitim yöneticilerinin tükenmişliğe ve örgütsel yabancılaşma kavramlarına yönelik bakış açılarının genişlemesine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Gerek tükenmişlik gerekse örgütsel yabancılaşmaya neden olan etmenlerin daha iyi anlaşılıp tedbir alınmasına katkıda bulunarak eğitim kurumlarındaki verimlilik düzeyinin artmasına katkıda bulunacağına inanılmaktadır. Diğer yandan, çalışmanın elde ettiği sonuçlarla ilgili alanyazına da katkıda bulunacağına inanılmaktadır. Yukarıda izah edilen tüm gerekçeler detaylı bir biçimde değerlendirildiğinde mevcut çalışmanın konu ve içerik bakımından özgün bir çalışmadır. Bu çalışmanın elde edeceği bulgularla ilgili alanyazına derinlik kazandırıp ileride yapılacak olan benzer araştırmalara rehberlik edebileceğinden oldukça önemli ve değerli bir çalışma olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı KKTC MEB’e bağlı ortaöğretim kurumlarında görev alan öğretmenlerin tükenmişlik ve örgütsel yabancılaşma düzeylerinin;

- a) Cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu ve mesleki kıdem sosyo-demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini,
- b) Tükenmişlik ve örgütsel yabancılaşma kavramları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını,
- c) Tükenmişliğin örgütsel yabancılaşma kavramı üzerinde anlamlı bir etkisi olup olmadığını tespit etmektir.

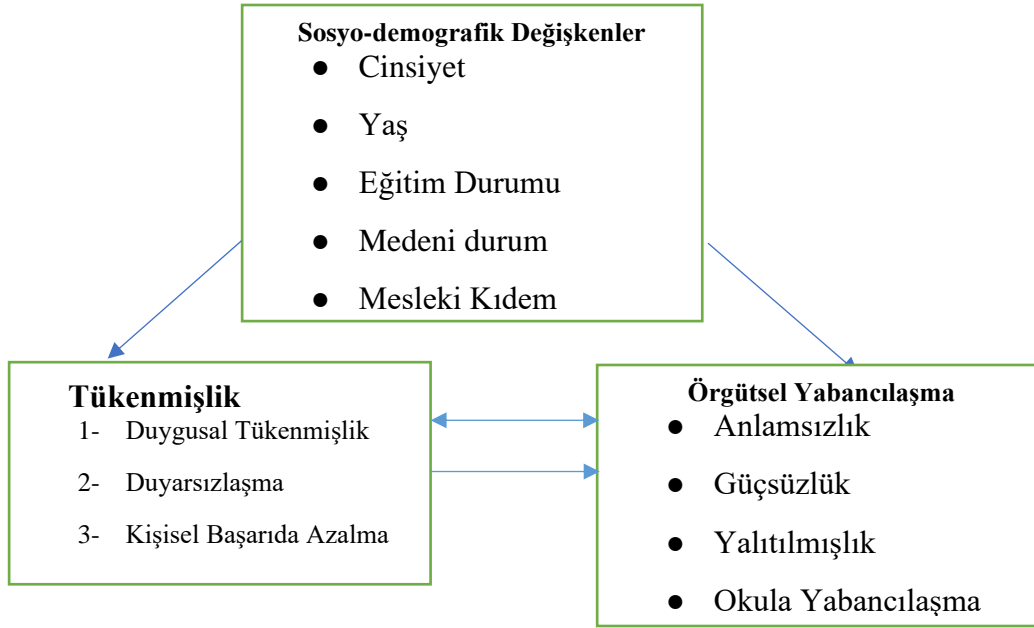
Bunun yanında çalışmada; eğitim yöneticilerinin tükenmişlik ve örgütsel yabancılaşma kavramlarına yönelik bilgilerini arttırma, öğretmenlerde tükenmişliğe ve örgütsel yabancılaşmaya yol açan etmenleri tespit ederek eğitim yöneticisi pozisyonundaki müdür ve müdür muavinlerinin tükenmişliği ve örgütsel yabancılaşmayı engellemeye yönelik gerekli tedbirleri almalarına ışık tutma ve ileride yapılacak benzer çalışmalara rehberlik etmek de amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırma Deseni ve Modeli

Bu çalışmada nicel araştırma modelinden yararlanılmıştır. En yalın ifade ile nicel araştırma deseni; katılımcılardan toplanan verilerin rakamsal değerlerle ifade edilmesi ve bu değerlerin istatistiksel kurallar ışığında yorumlanmasıdır (Karasar, 2016). Mevcut çalışmada, durum tarama modeli uygulanacaktır. Durum tarama modeli; araştırma kapsamına dahil edilen obje, birey ya da olguların doğal ortamlarında genel durum, tutum ya da davranışlarına araştırmacı tarafından müdahale edilmeksizin incelenmeleridir (Büyüköztürk, 2018). Ayrıca çalışmada durum tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli uygulanacaktır. İlişkisel tarama; iki ya da daha fazla değişkenin birbirleri arasındaki bağlantının, anlamlılık, ilişkinin yönü ve gücü bakımından araştırılmasıdır (Büyüköztürk, 2018). Çalışmanın bağımlı değişkenini örgütsel yabancılaşma, bağımsız değişkenini ise tükenmişlik kavramı oluşturmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın araştırma

modeli aşağıdaki şekille ifade edilmektedir.

Şekil 1. Araştırma Modeli

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini; 2022-2023 eğitim-öğretim yılı boyunca KKTC Milli Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı ortaöğretim kademesindeki eğitim-öğretim kurumlarında kadrolu, sözleşmeli ve teknik statüde çalışan 3018 öğretmen oluşturmuştur (KKTC Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi Müdürlüğü, 2023). Çalışmanın evren tablosu ile ilgili bilgilere tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Çalışmanın Evren Tablosu

Öğretmenlerin Statü Detayı	Öğretmen Sayısı
Kadrolu Öğretmen	2304
Sözleşmeli Öğretmen	689
Teknik Öğretmen	25
Toplam	3018

Çıngı (1994:25) uyarladığı tahmini örneklem büyüklüğü tablosu doğrultusunda çalışmanın örneklem büyüklüğü; 2022-2023 eğitim öğretim yılı boyunca KKTC MEB’e bağlı olarak faaliyet gösteren ortaöğretim kurumlarında %95 güven aralığı ve %5 sapma ile belirlenmiş 488 öğretmenden oluşmuştur. Şekil 2’de Çıngı’nın oluşturduğu tahmini örneklem büyüklüğü tablosu ile ilgili detaylara yer verilmiştir.

Tahmini Örneklem Büyüklüğü

N	SAPMA MİKTARI				
	.01	.02	.03	.04	.05
500					218
1.000				375	278
3.000		1.334	787	500	341
5.000		1.622	880	536	357
10.000	4.899	1.936	964	566	370
50.000	8.057	2.291	1.045	593	381
100.000	8.763	2.345	1.056	597	383
500.000	9.423	2.390	1.065	600	384

Not: Bu tablo, Çıngı (1994, 25)'den uyarlanmıştır.

Tablo. Belli evren büyüklükleri için tahmini örneklem büyüklüğü (Alfa=.05)

Şekil 2. Tahmini Örneklem Tablosu (Çıngı,1994)

Araştırmacı 490 öğretmen ile veri toplama aşamasına geçmiştir. Gönderilen anket formlarından iki tanesi eksik doldurulduğundan değerlendirmeye alınmamıştır. Bu bağlamda çalışmanın örneklemini gönüllülük esaslı doğrultusunda çalışmaya katkıda bulunmayı kabul etmiş 488 öğretmen oluşturmuştur. Çalışmada; olasılıklı örnekleme yöntemlerinden basit tesadüfi örneklem yöntemi uygulanmıştır. Karasar (2016) yayımladığı eserinde olasılıklı örnekleme yöntemlerinin yansızlık temeline dayandığına ve evreni oluşturan katılımcıların örnekleme eşit seçilme şansına sahip olmalarına imkan tanıdığına değinmiştir. Mevcut çalışmada, evreni oluşturan öğretmenlerin arasından herhangi bir ölçüte bağlı kalmaksızın katılımcılar belirleneceğinden ve her bir katılımcının örnekleme dahil olma şansının eşit olmasından dolayı basit tesadüfi örneklem yöntemi uygulanmıştır (Karasar, 2016).

Tablo 2. Katılımcıların Tanımlayıcı Bilgileri

Cinsiyet	N	%
Kadın	347	71,1
Erkek	141	28,9
Yaş		
21-30	91	18,6
31-40	148	30,3
41 ve üzeri	249	51,0
Eğitim Durumu		
Lisans Mezunu	313	64,1
Yüksek Lisans Mezunu	175	35,9
Medeni Durum		
Evli	323	66,2
Bekar	165	33,8
Mesleki Tecrübe		
1-5 yıl	89	18,2
6-10 yıl	84	17,2
11-15 yıl	79	16,2
16 yıl ve üzeri	236	48,4
Toplam	488	100

Katılımcı öğretmenlerin tanımlayıcı bilgilerine yönelik bilgilere tablo 2’de yer verilmiştir. Çalışmaya katkıda bulunan katılımcı öğretmenler cinsiyetlerine göre incelendiklerinde %71,1’i kadın, %28,9’unun ise erkek olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katkıda bulunan katılımcı öğretmenler yaş aralıkları bakımından da irdelenmişlerdir. Yapılan analiz sonucunda; katılımcı öğretmenlerin; %51’i 41 ve üzeri, %30,3’ü 31-40, %18,6’sı 21-30 yaş aralığında oldukları bulunmuştur.. Mevcut araştırmaya katkıda bulunan öğretmenler eğitim durumları bakımından

değerlendirildiklerinde; %64.1'inin lisans %35.9'unun ise yüksek lisans mezunu olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırmaya katılım gösteren öğretmenler medeni durumları bakımından incelendiklerinde %66.2'sinin evli, %33.8'nin ise bekar olduğu bulgulanmıştır. Araştırmaya katılımcılar sahip oldukları mesleki kıdemleri açısından değerlendirildiklerinde %18.2'sinin 1-5 yıl, %17,2'sinin 6-10 yıl, %16.2'nin 11-15 ve son olarak %48.4'nün 16 yıl ve üzerinde mesleki kıdeme sahip oldukları ortaya çıkmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama öncesi üniversite etik kuruluna başvurulmuş KTSU/2023/162 no'lu bilimsel ve eğitim amaçlı izin alınmıştır. Aynı zamanda Milli Eğitim Bakanlığına başvuru yapılmış ve izin alınmıştır. Bu araştırmada; veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Söz konusu anket üç kısımdan oluşmaktadır. Anketin ilk kısmında kişisel bilgi formu yer almıştır. İkinci kısımda ise tükenmişlik kavramına yönelik ifadeleri kapsamına alan Tükenmişlik Ölçeği, son kısımda ise örgütsel yabancılaşma kavramına yönelik maddeleri kapsamına alan Örgütsel Yabancılaşma Ölçeği yer almaktadır. Çalışmada kullanılan veri toplama aracına yönelik detaylı bilgilere aşağıda yer verilmiştir

Kişisel Bilgi formu

Mevcut araştırmaya katkıda bulunacak olan katılımcıların sosyo-demografik profilini belirlemek amacı ile hazırlanmış soruları içermektedir. Bu sorular sırası ile katılımcıların cinsiyetlerine yaşlarına, eğitim durumlarına, medeni durumlarına ve mesleki kıdemlerine yönelik bilgileri ortaya çıkarmak amacı ile tasarlanmıştır.

Örgütsel Yabancılaşma Ölçeği

Örgütsel yabancılaşma ölçeği, Elma (2003) tarafından geliştirilmiş olup dört boyuttan ve toplamda 25 maddeden oluşmaktadır. Bu boyutlar sırasıyla; anlamsızlık güçsüzlük, yalıtılmışlık ve son olarak da kuruma yabancılaşma boyutu şeklinde adlandırılmaktadır. Örgüt kültürü ve örgütsel yabancılaşma ölçeği, 1-2-3-4-5-6 şeklinde artan bir biçimde puanlanmış olup, altılı likert tipi derecelendirme sistemine sahiptir. Başka bir deyişle, cevaplar için uygulanan kodlama 1"Tamamen Katılmıyorum", 2"Çoğunlukla Katılmıyorum", 3"Kısmen Katılmıyorum",4"Kısmen Katılıyorum",5"Çoğunlukla Katılıyorum", 6"Tamamen Katılıyorum" şeklindedir. Kullanılan ölçeklerin boyutlarına ve maddelerine ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Elma (2003) Örgütsel Yabancılaşma Ölçeği'ni geliştirirken Varimax Dik Döndürme analizi ile yapı geçerliliğini değerlendirmiştir. Yapılan analizlerde maddelerin faktör yükleri 0.37 ile 0.75 aralığında değişim göstermiş ve faktör yükü 0.35'ten küçük olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Yapılan Varimax Dik Döndürme İşleminde dört temel faktör göz önünde tutulmuş ve bu faktörler; Güçsüzlük, Anlamsızlık, Yalıtılmışlık ve son olarak ise Okula Yabancılaşma olarak isimlendirilmiş ve boyutlandırılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik düzeyi ise Cronbach Alfa Kat Sayısı ile değerlendirilmiştir. Elma (2003) doktora tezinde Cronbach Alfa Kat sayılarını (Güçsüzlük; 0.86), (Anlamsızlık; 0.84), (Yalıtılmışlık, 0.80); ve son olarak (Okula Yabancılaşma, 0.62) olarak bulmuştur. Yapılan analizler neticesinde Elma'nın (2003) Örgütsel Yabancılaşma Ölçeği yapısal olarak geçerli, iş tutarlılık ve Güvenirlilik bakımından ise güvenilir bir ölçek olarak nitelendirilmiş ve ilgili alanyazına veri toplama aracı olarak kazandırılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan Örgütsel Yabancılaşma Ölçeği'nin boyutlarına ve maddelerine yönelik bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

- **Güçsüzlük boyutu:** 1., 2.,3.,4.,5.,6. maddelerden oluşmaktadır.
- **Anlamsızlık boyutu:**7.,8.,9.,10.,11.,12.,13.,14.,15.,16. maddelerden oluşmaktadır.
- **Yalıtılmışlık boyutu:** 17.,18., 19., 20.,21. maddelerden oluşmaktadır.

- **Okula Yabancılaşma boyutu:** 22.,23.,24.,25. maddelerden oluşmaktadır.

Tükenmişlik Ölçeği

Tükenmişlik Ölçeği Maslach ve Jackson (1981) tarafından geliştirilmiştir. Söz konusu ölçek toplamda 22 madde ve üç alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; Duygusal Tükenme, Duyarsızlaşma ve son olarak ise Kişisel Başarı Duygusunda Tükenme şeklinde ifade edilirken çalışmaya katkıda bulunacak olan katılımcılar cevaplarını 0="Hiçbir Zaman", 1="Çok Nadir" , 2="Bazen", 3= "Çoğu Zaman" , 4= "Her Zaman" şeklinde belirtecektir. Tükenmişlik Ölçeğinin detaylarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir. Ergin (1992) yaptığı çalışmada Maslach Tükenmişlik Ölçeğinin güvenilirlik ve iç tutarlılık analizini yapmıştır. Çalışmada Cronbach Alfa Geçerlilik Analizi kullanılmıştır. Elde edilen neticelere göre Duygusal Tükenme alt boyutunun Cronbach Alfa Değeri 0.83, Duyarsızlaşmanın 0.65, Kişisel Başarıda Azalma ise 0.72 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen değerler doğrultusunda tüm değerlerin 0.65 ve üzerinde olması sebebi ile Maslach Tükenmişlik Ölçeğinin güvenilir bir ölçek olduğu tespit edilmiştir. Tükenmişlik Ölçeğinin boyutlarına ve maddelerine yönelik bilgilere aşağıda detaylı bir biçimde yer verilmiştir.

- **Duygusal tükenmişlik boyutunu:** 1,2,3,4,6,8,13,16,20 maddeler temsil etmektedir.
- **Duyarsızlaşma boyutunu:** 4,10,11,15,21,22 maddeler simgelemektedir.
- **Kişisel başarıda azalma boyutunu:** 4,7,9,12,14,17,18 ve 19. maddeler simgelemektedir.

Verilerin Analizi

Katılımcılardan elde edilecek olan nicel veriler SPSS 24 (Statistical Package for Sciences) programı aracılığı ile çözümlenmiş ve istatistiksel kurullar ışığında yorumlanmıştır. Verilerin analiz edilmesinde, frekans analizi, Cronbach Alfa Kat Sayısı İç tutarlılık ve Güvenirlilik Testi ve Kolmogorov Smirnov Normal dağılım testi ve parametrik olmayan analizlerden Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H tesleri uygulanarak anlamlı farklılıklar test edilmiştir. Araştırmada, Spearman Sıra Korelasyon Kat Sayısı testi iki kavram arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacı ile uygulanırken, Tükenmişliğin Örgütsel Yabancılaşma üzerindeki etkisini bulgulamak için ise Basit Doğrusal Regresyon analizi kullanılmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak uygulanan ölçeklerin iç tutarlılık ve güvenilirlik analizi (Internal Consistency and Reliability) Cronbach Alfa Kat Sayısı (Cronbach Alpha Coefficient) testi aracılığı ile değerlendirilmiştir.

Tablo 3. Tükenmişlik Ölçeği'nin Güvenirlilik Düzeyi

Cronbach's Alpha	Madde Sayısı	Güvenirlilik Düzeyi Açıklaması
0.776	22	Ölçek oldukça güvenilirdir.

Tablo 3'te Tükenmişlik Ölçeği'nin Güvenirlilik Düzeyi ile alakalı bulguya yer verilmiştir. Bu araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan Tükenmişlik Ölçeği'nin Cronbach Alfa Kat Sayısı (α) 0.776 olarak hesaplanmıştır. Ortaya çıkan sonuç doğrultusunda öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerini saptamak için kullanılan ölçeğin "oldukça güvenilir olduğu" bulunmuştur (Pallant, 2013).

Tablo 4. Örgütsel Yabancılaşma Ölçeği'nin Güvenirlilik Düzeyi

Cronbach's Alpha	Madde Sayısı	Güvenirlilik Düzeyi Açıklaması
0.876	25	Ölçek Yüksek Düzeyde Güvenilirdir.

Tablo 4'te Örgütsel Yabancılaşma Ölçeği'nin Güvenirlilik Düzeyi Cronbach Alfa analizine yönelik sonuçlar sergilenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak uygulanan Örgütsel Yabancılaşma Ölçeği'nin Cronbach Alfa Kat Sayısı (α) 0.876 olarak hesaplanmıştır. Bu bulgu doğrultusunda; çalışmaya katılım gösteren öğretmenlerin örgütsel yabancılaşma seviyelerini belirlemek amacı ile uygulanan ölçeğin "yüksek düzeyde güvenilir" olduğu tespit edilmiştir

(Pallant, 2013).

Bulgular ve Tartışma

Mevcut araştırmanın bu bölümünde katılımcı öğretmenlerden edilen verilerin bulgularına ve yorumlarına yönelik bilgilere dair açıklamalar yer almaktadır.

Tablo 5. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Tükenmişlik Düzeylerinin Puan Farklarına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	SO	ST	U	P
Duygusal Tükenmişlik	Kadın	347	247,21	85781,50	23523,50	0.502
	Erkek	141	237,83	33534,5		
Duyarsızlaşma	Kadın	347	235,84	81836,50	21458,50	0.032*
	Erkek	141	265,81	37479,50		
Kişisel Başarıda Azalma	Kadın	347	249,67	86636,00	22669,00	0.201
	Erkek	141	231,77	32680,00		

Tablo 5’de katılımcı öğretmenlerin cinsiyetlerine göre tükenmişlik düzeylerinin puan farklarına yönelik Mann Whitney U testi sonuçlarına yer verilmiştir. Ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde katılımcı öğretmenlerin duygusal tükenmişlik ($U=23523,500$, $p=0,502>.05$), ve kişisel başarıda azalma ($U=22669,000$, $p=0,201>.05$), birbirlerinden anlamlı bir biçimde farklılaşmadıkları ancak duyarsızlaşma boyutunda ($U=21458,500$, $p=0,032<.05$) birbirlerinden anlamlı bir biçimde farklılaştıklarını göstermiştir. Ortaya çıkan bulgular Sıra Ortalaması (SO) değerlerini referans olarak yorumlandığında erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre duyarsızlaşma alt boyutunda daha yoğun bir biçimde tükenmişlik deneyimledikleri bulunmuştur. Tükenmişlik kavramı ile alakalı ilgili alanyazın taraması yapıldığında cinsiyet ile tükenmişlik düzeyi arasında anlamlı fark olup olmadığını inceleyen farklı çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Söz konusu çalışmalar birbirleri ile çelişen neticeler elde etmişlerdir. Örneğin tükenmişlik düzeyi ile anlamlı fark bulan çalışmaların (Özgül ve Atan, 2016; Şanlı ve Tan, 2017; Birkan, 2020). Şanlı ve Tan (2017) yayımladıkları makalelerinde cinsiyet ile tükenmişliğin alt boyutu olan duyarsızlaşma arasında anlamlı farklılığın oluştuğunu bulmuşlardır. Çalışmanın bu bulgu yukarıda bahsedilen araştırmacıların bulguları ile paralellik göstermiştir. Öte yandan cinsiyet ile tükenmişlik düzeyi arasında anlamlı farkın olmadığını ortaya koyan çalışmalar da (Öztabak, 2018; Acar ve Çoğaltay, 2021) mevcuttur. Erkeklerin ruhsal yapılarının kadınlara oranla daha sert olması ve davranışsal olarak ise daha agresif olmalarından dolayı öğrencilerine karşı duyarsızlaşma yaşayarak tükenmişlik deneyimlemelerinin bu tür bir bulgunun mevcut çalışmada ortaya çıkmasında rol oynadığı düşünülmektedir.

Tablo 6. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Örgütsel Yabancılaşma Düzeylerinin Puan Farklarına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Örgütsel Yabancılaşma	Cinsiyet	(N)	O	ST	U	P
Güçsüzlük	Kadın	47	240,91	83596,50	23218,500	0.377
	Erkek	41	253,33	35719,50		
Anlamsızlık	Kadın	47	236,24	81977,00	21599,000	0.042*
	Erkek	41	264,82	37339,00		
Yalıtılmışlık	Kadın	47	231,88	80462,50	20084,500	0.002*
	Erkek	41	275,56	38853,50		
Okula Yabancılaşma	Kadın	85	158,08	29245,50	22198,000	0,108
	Erkek	54	184,31	28384,50		

Uygulanan Mann Whitney U testi neticesinde katılımcıların cinsiyetlerine göre örgütsel

yabancılaşmanın anlamsızlık ($U=21599,000$, $p=0.042<.05$) ve yalıtılmışlık ($U=20084,500$, $p=0.002<.05$) alt boyutlarında birbirlerinden istatistiksel olarak farklılaştıkları saptanmıştır. Ortaya çıkan farkın kaynağını bulmak için SO değerleri göz önünde bulundurulmuştur. Ortaya çıkan sonuçlar; gerek anlamsızlık gerekse yalıtılmışlık alt boyutlarında erkek öğretmenlerin kadın meslektaşlarına oranla daha üst düzeyde örgütsel yabancılaşma yaşadıklarını göstermiştir. Cinsiyet değişkeni ile örgütsel yabancılaşma arasında anlamlı fark olup olmadığını ölçen araştırmalar farklı bulgular elde etmişlerdir. Örneğin Zengin ve Kaygın (2016), Önal (2015) ve Atmaca (2020) araştırmalarında cinsiyet değişkeninin örgütsel yabancılaşma düzeyini anlamlı bir biçimde belirleyen bir sosyo-demografik değişken olmadığını bulmuşlardır. Öte yandan Emir (2012) erkeklerin kadınlara oranla yabancılaşmanın güçsüzlük alt boyutunda daha fazla yabancılaşma deneyimlediklerini bulurken, Averbek (2016) yabancılaşmanın güçsüzlük, anlamsızlık, kuralsızlık ve yalıtılmışlık alt boyutları ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark olduğunu, Çelik (2019) öğretmenler üzerine yaptığı araştırmasında erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere oranla güçsüzlük, anlamsızlık ve yalıtılmış alt boyutlarında deneyimledikleri örgütsel yabancılaşma düzeylerinin daha yüksek olduğunu, kadın öğretmenlerin ise erkek meslektaşlarına oranla okula yabancılaşma düzeylerinin daha üst seviyede seyrettiğini bulmuştur. Bir başka araştırmacı Beytekin vd (2020) erkek öğretmenlerin yabancılaşmanın yalıtılmışlık ve güçsüzlük alt boyutlarında kadın öğretmenlere oranla daha yüksek örgütsel yabancılaşma yaşadıklarını bulmuşlardır. Çalışmanın bulgusu Emir'in (2012), Averbek'in (2016), Çelik'in (2019) ve son olarak Baytekin vd (2020) sonuçları büyük ölçüde uyusmaktadır. Bu bulgunun sebebi ise erkek öğretmenlerin meslekleri ile alakalı konularda kendilerini kadınlara öğrenmelere oranla daha az yeterli, kontrolü yitirmiş ve görevlerini anlamsız bulmalarının etkili olmasının rol oynadığı düşünülmektedir.

Tablo 7. Katılımcıların Yaşlarına Göre Tükenmişlik Düzeylerini Değerlendirmede Puan Farklarına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Boyutlar	Yaş	N	SO	Sd	X ²	P
Duygusal Tükenmişlik	21-30 (1)	1	262,11	2	2,197	0.332
	31-40 (2)	48	246,40			
	41 ve üzeri (3)	49	236,93			
Duyarsızlaşma	21-30 (1)	1	247,47	2	2.162	0.927
	31-40 (2)	48	246,74			
	41 ve üzeri (3)	49	242,08			
Kişisel Başarıda Azalma	21-30 (1)	1	190,49	2	2,102	0.000* (1-2), (1-3)
	31-40 (2)	48	253,47			
	41 ve üzeri (3)	49	258,91			

Katılımcıların yaşlarına göre tükenmişlik düzeyleri bakımından birbirlerinden anlamlı bir biçimde farklılaşıp farklılaşmadıklarını tespit etmek amacı ile Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Yürütülen analiz neticesinde katılımcı öğretmenlerin yaşlarına göre tükenmişliğin kişisel başarıda azalma alt boyutunda birbirlerinden anlamlı bir biçimde farklılaştıkları ($X^2=2.102$, $p=0.000<.05$) bulgulanmıştır. Farklılığın hangi yaş kategorileri arasında oluştuğunu saptamak maksadı ile parametrik olmayan post hoc (ileri istatistik) testlerinden Tamhane uygulanmıştır. Tamhane sonuçlarına göre 21-30 ile 31-40 ve 21-30 ile 41 ve üzeri yaş kategorileri birbirleri ile anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadırlar. Farkın kaynağı SO değerleri doğrultusunda yorumlandığında; 21-30 yaş kategorisindeki katılımcı öğretmenlerin kişisel başarıda azalma alt boyutunda duyumsadıkları tükenmişlik düzeyinin 31-40 ve 41 ve üzerindeki meslektaşlarına göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Literatürde, tükenmişlik ile yaş değişkeni arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalarda anlamlı fark bulan (Toplu, 2012; Çabuk, 2015; Birkan, 2020) araştırmacıların yanı sıra yaptıkları çalışmalarda anlamlı farklılık bulmayan (Özgül ve Atan, 2016; Öztürk, 2018; Acar ve Çoğaltay, 2021) araştırmacılar da mevcuttur. Bu çalışmada 21-30 yaş aralığındaki öğretmenlerin 31-40 ve 41 ve üzeri öğretmenlere göre kişisel başarıda azalma alt boyutunda daha az tükenmişlik yaşadıkları saptanmıştır. Bu bulgunun sebepleri arasında; 21-30

KKTC Ortaöğretim Kademelerinde Görev Alan Öğretmenlerin Tükenmişlik Ve Örgütsel Yabancılaşma Düzeylerinin Belirlenmesi

yaş aralığındaki öğretmenlerin öğretmen yetiştirme okullarında yeni mezun olmalarından dolayı modern eğitim ve öğretim tekniklerinden, eğitim kaynağını çağa uygun daha etkili kullanmadan, modern pedagojik formasyonun içeriğinden, çağdaş sınıf yönetiminden yaş almış meslektaşlarına oranla daha fazla bilgiye sahip olmalarının yer aldığı varsayılmaktadır.

Tablo 8. Katılımcıların Yaşlarına Göre Örgütsel Yabancılaşma Düzeylerini Değerlendirmede Puan Farklarına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Örgütsel Yabancılaşma Boyutları	Yaş Aralığı	N	S0	Sd	X ²	P
Güçsüzlük	21-30 (1)	91	253,24	2	5,141	0.07
	31-40 (2)	148	222,60			
	41-50 (3)	249	254,33			
Anlamsızlık	21-30 (1)	91	244,41		6,117	0,659
	31-40 (2)	148	236,15	2		
	41-50 (3)	249	249,49			
Yalıtılmışlık	21-30 (1)	91	257,55	2	5,123	0,570
	31-40 (2)	148	237,93			
	41-50(3)	249	243,64			
Okula Yabancılaşma	21-30 (1)	91	224,83	2	3,190	0,335
	31-40 (2)	148	249,13			
	41-50 (3)	249	248,94			

Mevcut araştırmaya katkı koyan katılımcı öğretmenlerin yaşlarına göre örgütsel yabancılaşma düzeyleri bakımından birbirlerinden anlamlı bir biçimde farklılaşmadıkları ($p>,05$) tespit edilmiştir. Geçmişten günümüze birçok araştırmacı yaş ile örgütsel yabancılaşma arasında anlamlı farklılığın olup oluşmadığını inceleyen çalışmalar düzenlemişlerdir. Bu araştırmacıardan bazıları yaş ile örgütsel yabancılaşma arasında anlamlı farklılıklar bulmuşlardır (Beytekin vd, 2020). Bazı araştırmalarda ise yaş ile değişkeni ile örgütsel yabancılaşma düzeyi arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır (Parsak, 2010; Emir, 2012; Kanbur, 2017). Bu bağlamda mevcut çalışmanın bu bulgusu Parsak'ın (2010), Emir'in (2012) ve Kanbur'un (2017) bulguları ile birebir örtüşmüştür. Böyle bir bulgunun ortaya çıkmasının sebebi öğretmenlerin beklenti ve ihtiyaçlarının giderilmemesi durumunda farklı yaş kategorilerinde görev aldıkları eğitim kurumuna yabancılaşabilmelerinin ve yaş grubu gözetmeksizin görevlerini sıkıcı, monoton ve anlamsız olarak değerlendirmeleridir.

Tablo 9. Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Tükenmişlik Düzeylerini Değerlendirmede Puan Farklarına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Boyutlar	Eğitim Durumu	N	SO	ST	U	P
Duygusal Tükenmişlik	Lisans	13	242,68	75957,50	26816,500	0.700
	Yüksek Lisans	175	247,76	43358,50		
Duyarsızlaşma	Lisans	313	242,12	75782,00	26641,000	0.615
	Yüksek Lisans	175	248,77	43534,00		
Kişisel Başarıda Azalma	Lisans	313	228,09	71393,50	22252,500	0.010*
	Yüksek Lisans	175	273,84	47922,50		

Uygulanan Mann Whitney U testi sonucunda katılımcı öğretmenlerin eğitim durumlarına göre tükenmişliğin kişisel başarıda azalma alt boyutunda birbirlerinden anlamlı bir biçimde farklılaştıkları ($U=22252,500$, $p=0.001<.05$) alt boyutlarında Ortaya çıkan anlamlı farklılığın kaynağını bulmak amacı ile SO değerleri referans alındığında ise yüksek lisans mezunu katılımcı öğretmenlerin kişisel başarıda azalma alt boyutunda deneyimledikleri tükenmişlik düzeyinin lisans mezunu meslektaşlarına oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. . Tükenmişlik kavramı ile alakalı ilgili alanyazın incelendiğinde, birçok araştırmacı eğitim düzeyi ile tükenmişlik seviyesi arasında doğru yönlü bir ilişki olduğundan bahsetmişlerdir. Örneğin Sadehgi ve Khezrlou (2016) İngilizce öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyini incelediği çalışmasında eğitim durumu değişkeninde kişisel başarıda azalma ve duygusal tükenmişlik alt boyutlarında eğitim düzeyi

arttıkça deneyimlenen tükenmişlik düzeyinin de arttığını bulmuşlardır. Bir başka araştırmacı Allahkerim (2020) hazırladığı yüksek lisans derecesine sahip öğretmenlerin tükenmişliğin tüm alt boyutlarında lisans derecesine sahip öğretmenlere oranla daha yüksek düzeyde tükenmişliğe maruz kaldıklarını bulmuştur. Çalışmanın mevcut bulgusu Sadehgi ve Kherlzou'nun (2016) ve Allahkerim'in (2020) bulgularını kısmen de olsa destekler niteliktedir. Böyle bir bulgunun ortaya çıkmasında yüksek lisans mezunu öğretmenlerin tüzük gereği kendilerinden daha kıdemli ancak yüksek lisans derecesine sahip olmayan öğretmenlerden daha erken idari görevlere atanmaktadırlar. Ancak yüksek lisans derecesine sahip öğretmenlerin atandıkları idari görevi layığı ile yapacak mesleki bilgi, yetenek ve tecrübe hususunda kendilerini sorgulamaları ve atandıkları görevi başarıyla yapamayacakları endişesi onların kişisel başarıda azalma boyutunda tükenmişlik yaşamalarına neden olduğu düşünülmektedir.

Tablo 10. Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Örgütsel Yabancılaşma Düzeylerinin Puan Farklarına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Örgütsel Yabancılaşma	Eğitim Durumu	(N)	SO	ST	U	P
Güçsüzlük	Lisans	47	240,91	83596,50	25062500	0.119
	Yüksek Lisans	41	253,33	35719,50		
Anlamsızlık	Lisans	47	236,24	81977,00	26491,000	0.548
	Yüksek Lisans	41	264,82	37339,00		
Yalıtılmışlık	Lisans	47	231,88	80462,50	25958,500	0.336
	Yüksek Lisans	141	275,56	38853,50		
Okula Yabancılaşma	Lisans	85	158,08	29245,50	25600,000	0,230
	Yüksek Lisans	54	184,31	28384,50		

Mevcut araştırmaya katkı koyan katılımcı öğretmenlerin eğitim durumlarına göre örgütsel yabancılaşma düzeyleri bakımından birbirlerinden anlamlı bir biçimde farklılaşmadıkları ($p>.05$) tespit edilmiştir. Örgütsel yabancılaşma ile eğitim durumu değişkeni arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmacılardan Emir (2012) ve Kanbur (2017) elde ettikleri neticede anlamlı bir fark bulamamışlardır. Diğer yandan Averberk (2016) hazırladığı çalışmada eğitim durumu ile örgütsel yabancılaşma düzeyi arasında anlamlı fark tespit etmiştir. Çalışmanın bu bulgusu Emir'in (2012) ve Kanbur'un (2017) bulguları ile tamamen örtüşmüştür. Böyle bir bulgunun ortaya çıkmasında farklı eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin gerek tüzük değişiklikleri, gerekse eğitim yöneticilerinin kendilerine yönelik tutum ve davranışlarına, gerekse görev aldıkları eğitim kurumunun kendilerine sağladığı öğrenme ortamı ve araç-gereç yetersizliğine ve eğitim verdikleri öğrenci profiline benzer tepkiler geliştirerek eşdeğer düzeyde örgütsel yabancılaşma yaşamaları yer almaktadır.

Tablo 11. Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Tükenmişlik Düzeylerini Değerlendirmede Puan Farklarına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Boyutlar	Medeni durum	N	SO	ST	U	P
Duygusal Tükenmişlik	Evli	23	243,65	78698,50	26372,500	0.81
	Bekar	65	246,17	40617,50		
Duyarsızlaşma	Evli	23	244,54	78986,00	26635,000	0.993
	Bekar	65	244,42	40330,00		
Kişisel başarıda azalma	Evli	23	258,78	83586,50	22034,500	0.002*
	Bekar	65	216,54	35729,50		

Tablo 11'de elde edilen Mann Whitney U testi sonuçları doğrultusunda araştırmaya katkı koyan katılımcı öğretmenlerin duygusal tükenmişlik ($U=26372,500$, $p=0,851>.05$), duyarsızlaşma ($U=26635,000$, $p=0,993>.05$) alt boyutlarında birbirlerinden anlamlı bir biçimde farklılaşmadıkları ancak kişisel başarıda azalma alt boyutunda ($U=22034,500$, $p=0,002<.05$) birbirlerinden anlamlı bir biçimde farklılaştıkları bulunmuştur. Farkın kaynağı SO değerleri ışığında yorumlandığında ise evli öğretmenlerin bekar meslektaşlarına oranla kişisel başarıda

KKTC Ortaöğretim Kademelerinde Görev Alan Öğretmenlerin Tükenmişlik Ve Örgütsel Yabancılaşma Düzeylerinin Belirlenmesi

azalma boyutunda yaşadıkları tükenmişlik düzeyinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Medeni durum ile tükenmişlik düzeyi arasındaki bağlantı birçok araştırmacı tarafından incelenmiştir. Bu incelemeler de genel olarak evli işgörenlerin bekar işgörelere göre daha deneyimledikleri tükenmişlik düzeyinin daha düşük olduğu yönündedir. Zira eşler arasındaki günlük paylaşım, beraber yapılan aktiviteler ve birbirleri ile yaşadıkları problemler üzerine paylaşımında bulunmaları tükenmişlik düzeylerini düşürmektedir. İlgili alanyazında medeni durum ile tükenmişlik seviyesi arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar birbirleri ile çelişkili sonuçlar elde etmişlerdir. Daha farklı bir anlatımla, medeni durum ile tükenmişlik düzeyi arasında anlamlı farklılık tespit eden çalışmaların (Emir, 2012; Şanlı ve Tan, 2017) yanı sıra Özgül ve Atan (2017) ve Öztapak (2018) gibi anlamlı fark bulmayan araştırmacılar da mevcuttur. Çalışmada; evli öğretmenlerin sahip oldukları mesleki bilgi, kabiliyet ve özgüvenlerini deneyimledikleri kronikleşmiş iş stresi karşılığında kaybetme ve bunun sonucunda kariyerlerinde ilerleyememe ve aile bütçesine daha fazla katkıda bulunamama endişesinin böyle bir bulguya neden olduğu düşünülmektedir.

Tablo 12. Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Örgütsel Yabancılaşma Düzeylerinin Puan Farklarına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Örgütsel Yabancılaşma	Medeni Durumu	(N)	SO	ST	U	P
Güçsüzlük	Evli	23	246,40	78660,00	26334,000	0.002*
	Bekar	65	243,53	40656,00		
Anlamsızlık	Evli	23	240,22	77592,00	25266,000	0.348
	Bekar	65	252,87	41724,00		
Yalıtılmışlık	Evli	23	246,00	79459,00	26162,000	0.740
	Bekar	65	241,56	39857,00		
Okula Yabancılaşma	Evli	23	251,05	81089,50	24531,500	0.150
	Bekar	65	231,68	38226,50		

Katılımcı öğretmenlerin medeni durumlarına göre örgütsel yabancılaşma düzeyleri bakımından yalnızca güçsüzlük alt boyutunda ($U=26334,000$, $p=0.002<,05$) birbirlerinden anlamlı bir biçimde farklılaştıkları bulunmuştur. Evli öğretmenlerin güçsüzlük alt boyutundan aldıkları ortalama puanın bekar öğretmenlerden yüksek olduğu saptanmıştır. İlgili alanyazındaki belli başlı çalışmalar medeni durum ile örgütsel yabancılaşma arasında anlamlı fark bulmazken (Emir, 2012) belli başlı araştırmacılar yaptıkları çalışmalarında medeni durum ile örgütsel yabancılaşma düzeyi arasında anlamlı farklılıklar tespit etmişlerdir (Şimşek vd, 2012; Kanbur, 2017). Çalışmanın bu bulgusu Şimşek vd (2012) ve Kanbur'un (2017) sonuçlarını kısmen de olsa destekler niteliktedir. Böyle bir bulgunun ortaya çıkmasında evli işgörenlerin gerek eş, gerek ebeveyn olarak özel yaşamlarında gerekse öğretmenlik mesleği olarak çeşitli roller üstlendikleri ve ilerleyen dönemlerde kendilerini güçsüz, çaresiz ve yorgun hissetmelerinin bu tür bir bulgunun ortaya çıkmasında önemli rol oynadığı varsayılmaktadır.

Tablo 13. Katılımcıların Mesleki Kıdemlerine Göre Tükenmişlik Düzeylerini Değerlendirmede Puan Farklarına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Boyutlar	Mesleki Kıdem	N	SO	d	X ²	P
Duygusal Tükenmişlik	1-5 yıl (1)	89	252,16	3	6,732	0.015*(1-2)
	6-10 yıl (2)	84	235,73			
	11-15 yıl (3)	79	278,42			
	16 yıl ve üzeri (4)	236	233,38			
Duyarsızlaşma	1-5 yıl (1)	89	228,06	3	7,499	0.081
	6-10 yıl (2)	84	280,11			
	11-15 yıl (3)	79	249,13			
	16 yıl ve üzeri (4)	236	236,48			
Kişisel Başarıda Azalma	1-5 yıl (1)	89	233,29	3	4,442	0.001*
	6-10 yıl (2)	84	221,12			
	11-15 yıl (3)	79	225,39			
	16 yıl ve üzeri (4)	236	200,18			

Uygulanan Kruskal Wallis H testi sonuçları; katılımcı öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre tükenmişliğin duygusal tükenmişlik ($X^2=6,732, p=0.015<.05$) ve kişisel başarıda azalma ($X^2=4,442, p=0.001<.05$) birbirlerinden anlamlı bir biçimde farklılaştıklarını göstermiştir. Oluşan anlamlı farklılığın hangi hizmet yılları arasında oluştuğunu bulgulamak için ise ileri istatistik yöntemlerinden Tamhane testi uygulanmıştır. Yapılan bu testin neticesinde ise duygusal tükenmişlik alt boyutunda 1-5 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerle 6-10 yıllık mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında anlamlı fark oluşmuştur. Kişisel başarıda azalma alt boyutunda ise 1-5 arasında mesleki kıdeme sahip öğretmenlerle 11-15 ve 16 yıl ve üzerinde mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında anlamlı farklılık oluşturmuştur. Anlamlı farklılığın kaynağını tespit etmek için SO değerleri göz önünde bulundurulmuştur. Duygusal tükenmişlik alt boyutunda 1-5 yıllık arası mesleki kıdeme sahip katılımcıların 6-10 yıllık mesleki kıdeme sahip meslektaşlarına oranla tükenmişliği daha yoğun bir biçimde deneyimledikleri bulunmuştur. Öte yandan kişisel başarıda azalma alt boyutunda 1-5 yıllık mesleki kıdeme sahip olan katılımcıların sırası ile 11-15 ve 16-20 yıllık mesleki kıdeme sahip meslektaşlarına oranla deneyimledikleri tükenmişlik düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Literatürde; genel olarak mesleki kıdem ile tükenmişlik düzeyi ilişkisi ile alakalı görüşler; işgörenlerin meslek yaşamlarının ilk zamanlarında tükenmişlik seviyelerinin yüksek olduğu yönündedir (Kazu ve Yıldırım, 2021; Maslach, 1981). Tükenmişlik düzeyi ile mesleki kıdem arasında anlamlı fark olup olmadığını inceleyen araştırmalar farklı sonuçlar elde etmişlerdir. Daha farklı bir anlatımla mesleki kıdem değişkeni ile tükenmişlik düzeyi arasında anlamlı fark olduğunu bulgulayan araştırmaların (Çabuk, 2015; Otacıoğlu, 2008) yanında mesleki kıdem ile tükenmişlik arasında anlamlı fark olmadığını bulgulayan araştırmalar (Şanlı ve Tan, 2017; Acar ve Çoğaltay, 2021) da mevcuttur. Çabuk (2015) yaptığı çalışmasında kişisel başarıda azalma alt boyutunda mesleki kıdem bakımından anlamlı fark oluştuğunu tespit etmiştir. Bir başka araştırmacı Otacıoğlu (2008) çalışmasında genel olarak 1-5 yıllık mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin daha kıdemli meslektaşlarına oranla üst düzeyde tükenmişlik deneyimlediklerini bulmuştur. Çalışmanın bulguları Çabuk (2015) ve Otacıoğlu'nun (2008) bulguları ile büyük ölçüde örtüşürken, Şanlı ve Tan'ın (2017) ve Acar ve Çoğaltay'ın (2021) bulguları ile örtüşmemiştir. Böyle bir bulgunun ortaya çıkmasında ise öğretmenlik mesleğine yeni başlayan öğretmenlerin yeterince deneyime sahip olmamalarından dolayı karşı karşıya kaldıkları güçlüklerle (disiplin olayları, kıdemli meslektaşların kendilerine yönelik geliştirdiği alaycı tutum ve tavırlar) ile mücadelede yetersiz kalmaları, deneyimsizlikten kaynaklı belli başlı kabiliyetleri (öğrencinin hazır bulunuşluk seviyesi de gözetilerek müfredeta uygun soru hazırlama) yeterli olmaması durumundan kaynaklı duygusal olarak tükenerek, kendilerini başarısız olarak değerlendirmelerine yol açmaktadır. Bu tür unsurların da böyle bir sonucun oluşmasına katkıda bulunduğu düşünülmektedir.

Tablo 14. Spearman Rank Korelasyon Testi- Tükenmişlik ile Örgütsel Yabancılaşma Kavramları ile İlişkisi

KKTC Ortaöğretim Kademelerinde Görev Alan Öğretmenlerin Tükenmişlik Ve Örgütsel Yabancılaşma Düzeylerinin Belirlenmesi

		Duygusal Tükenmişlik	Duyarsızlaşma	Kişisel Başarıda Azalma	Örgütsel Yabancılaşma Ölçeği
Güçsüzlük	R	0,327	0.337	0,191	
	P	0,000**	0.000**	0.000**	
Anlamsızlık	R	0,402	0.463	0.304	
	P	0,000**	0,000**	0.000**	
Yalıtılmışlık	R	0,302	0.379	0.272	
	P	0,000**	0,000**	0.000**	
Okula Yabancılaşma	R	0.313	0.212	0.214	
	P	0,000**	0.000**	0.000**	
Örgütsel Yabancılaşma Ölçeği	R				1
	P				0,000**
Tükenmişlik Ölçeği	R				
	P				0.304

Spearman Rank korelasyon kat Sayısı testi neticesine göre iki kavram arasında anlamlı, olumlu $r=0.309$ ancak zayıf düzeyde bir ilişki vardır. Daha farklı anlatımla istatistiksel olarak oluşan çift yönlü ve olumlu ilişki, kavramların karşılıklı olarak bağlantılı ve birbirlerini tetiklediği manasını taşımaktadır. Özler ve Dirican (2014) yaptıkları çalışmalarında tükenmişlik ve örgütsel yabancılaşma arasında anlamlı ve çift yönlü bir ilişki bulmuşlardır. Diğer yandan Örucü vd (2022) araştırmalarında iki kavram arasında anlamlı ve olumlu bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Mevcut araştırmanın bu bulgusu Özler ve Dirican'ın (2014) ve Örucü vd. (2022) çalışmalarında elde ettikleri bulgularla birebir örtüşmüştür.

Tablo 15. Tükenmişlik Düzeyinin Örgütsel Yabancılaşma Düzeyine Etkisi

Bağımlı Değişken: Örgütsel Yabancılaşma			
Bağımsız Değişken	Beta (β)	T değeri	P değeri
Tükenmişlik	1,195	5,431	0.000*
R, R2 ve F değerlerine İlişkin neticeler	R	R²	F Değeri
	0.304	0.095	35,713

Basit Doğrusal Regresyon Analizi sonucu ışığında tükenmişlik düzeyinin örgütsel yabancılaşma düzeyini olumsuz ($\beta=1,195$) kuvvetinde ve anlamlı şekilde etkilemektedir ($p<.05$). Ayrıca tükenmişlik düzeyi, örgütsel yabancılaşma düzeyini %9.50 oranında yordamaktadır. Örucü vd (2022) ve Kaya (2021) ve Özler ve Dirican (2014) çalışmalarında tükenmişliğin örgütsel yabancılaşma üzerinde olumlu ve anlamlı bir etkisi olduğunu bulmuşlardır.

Sonuç ve Öneriler

Yaş değişkenine göre katılımcı öğretmenlerin kişisel başarı alt boyutunda anlamlı bir biçimde farklılaştıkları ortaya çıkmıştır. Söz konusu boyutta 21-30 yaş aralığındaki öğretmenlerin 31-40 ve 41 ve üzeri yaş kategorisindeki meslektaşlarına oranla tükenmişlik düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Diğer yandan örgütsel yabancılaşma ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Eğitim değişkeninde; kişisel başarıda azalma alt boyutunda katılımcı öğretmenlerin birbirlerinden anlamlı bir biçimde farklılaştıkları bulunmuştur. Daha farklı bir anlatımla; yüksek lisans derecesine sahip öğretmenlerin lisans mezunu öğretmenlere oranla daha üst düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu bulgu literatürdeki diğer bulguları destekler niteliktedir. Yapılan araştırmada eğitim değişkeni ile örgütsel yabancılaşma düzeyi arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Çalışmanın bir başka değişkeni olan medeni durum değişkeninde ise katılımcı öğretmenlerin kişisel başarıda azalma alt boyutunda anlamlı olarak birbirlerinden farklılaştıkları saptanmıştır. Bir başka ifade ile, evli öğretmenlerin kişisel başarıda deneyimledikleri tükenmişlik düzeyinin bekar meslektaşlarına oranla daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Öte yandan katılımcı öğretmenlerin güçsüzlük alt boyutunda birbirlerinden örgütsel

yabancılaşma düzeyi açısından anlamlı bir biçimde farklılaştıkları bulgulanmıştır. Söz konusu boyutta; evli öğretmenlerin bekar öğretmenlere göre yaşadıkları örgütsel yabancılaşma düzeyinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırmanın son değişkeni olan mesleki kıdem değişkeninde ise katılımcı öğretmenlerin kişisel başarıda azalma alt boyutunda birbirlerinden anlamlı olarak farklılaştıkları ve söz konusu farklılıkta ise 1-5 yıllık meslek tecrübeye sahip katılımcı öğretmenlerin 11-15 ve 16-20 yıllık mesleki deneyime sahip meslektaşlarına oranla daha üst düzeyde tükenmişlik yaşadıkları bulunmuştur. Diğer yandan katılımcı öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre anlamsızlık ve okula yabancılaşma alt boyutlarında birbirlerinden anlamlı bir biçimde farklılaştıkları ve her iki alt boyutta da 1-5 yıllık mesleki kıdeme sahip katılımcı öğretmenlerin 6-10 yıllık mesleki kıdeme sahip meslektaşlarına oranla daha üst düzeyde örgütsel yabancılaşma deneyimledikleri bulunmuştur.

Çalışmada uygulanan Spearman Rank Korelasyon Kat Sayısı analizi kavramlar arasında anlamlı, çift yönlü ve pozitif bir ilişki olduğunu göstermiştir. Uygulanan Basit Doğrusal Regresyon Analizi sonucunda ise tükenmişliğin örgütsel yabancılaşma kavramı üzerinde anlamlı ve olumlu bir etkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Eğitim yöneticilerinin, öğretmenlerin kişisel başarıda azalma boyutunda tükenmişlik yaşamalarını engelleme üzerine politikalar üretmesi gerekmektedir. Bu politikalardan biri de hizmet içi eğitimidir. Öğretmenlerin mesleki bilgilerinin güncel tutulması, eğitim alanında gerçekleşen yeniliklerden haberdar olmaları modern pedagojik formasyon hususunda kendilerini geliştirmeleri öğretmenlerin öğretmeye ve yeni bilgiler edinmeye yönelik motivasyon düzeyini artıracaktır. Bunun yanı sıra hizmet içi eğitim öğretmenlerin mesleki bilgilerine ve kabiliyetlerine yönelik özgüven düzeylerinin artmasına katkıda bulunacak ve öğretmenlerin kişisel başarıda azalma alt boyutunda daha az tükenmişlik deneyimlemelerine neden olacaktır. Bunun yanı sıra hizmet içi eğitim ile birlikte öğretmenler mesleki donanımlarını artırarak öğretmenlik mesleğinin temel yapıtaşları olan bilgilerini derinleştirecektir. Böylelikle öğretmenler öğretmenlik mesleğini daha anlamlı bulacaklar ve deneyimledikleri anlamsızlığa bağlı örgütsel yabancılaşma düşecektir.

Söz konusu iki ölçeğin her eğitim-öğretim yılında öğretmenlere ve yöneticilere uygulanması ve elde edilen sonuçlar tükenmişliği ve örgüte yabancılaşmayı gösteriyorsa, önce nedenlerinin öğrenilmesi ve düzenlenen toplantılarla psikolog-rehberlik uzmanlarının tavsiyelerinin alınması önerilmektedir. İleride benzer konu üzerinde araştırma yapmayı arzulayan araştırmacılar konuya farklı kavramlar da ekleyerek bu kavramların birbirleri ile olan ilişkilerini inceleyebilirler. Örneğin örgütsel kültür kavramının ya da örgüt iklimi kavramlarının tükenmişlik ve örgütsel yabancılaşma kavramları ile olan ilişkisinde aracılık rolünün incelenmesi ilgili alanyazına farklı bakış açılarının kazandırılmasına ışık tutacağından önerilmektedir. Karma araştırma modeli çerçevesinde yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi ile çalışmanın yapılması öğretmenlerin kendilerinde tükenmişliğe ve örgütsel yabancılaşmaya neden olan etmenlerin tespit edilmesinde hem de okul yöneticilerinden söz konusu etmenleri ortadan kaldırmak için beklentilerinin ortaya çıkarılmasında önemli rol oynayacağından önerilmektedir. Böylelikle ilgili alanyazında daha zengin bulgular ortaya çıkacaktır.

Mevcut çalışma ortaöğretim kademesinde görev alan öğretmenlerle sınırlandırılmıştır. Çalışmanın kapsamının genişletilerek ilköğretim kademesindeki öğretmenlerinde araştırmanın örnekleme dahil edilmesi ile birlikte farklı kademelerde görev alan öğretmenlerin deneyimledikleri tükenmişlik ve örgütsel yabancılaşma düzeylerinin tespit edilmesi ve birbirleri ile benzeştikleri ve ayrıştıkları boyutların ortaya çıkarılması bakımından tavsiye edilmektedir. Görev bölgesi değişkeninin de ileride yapılacak olan araştırmacılarca değerlendirilmesi bölgeye göre öğretmenlerin deneyimledikleri tükenmişlik ve örgütsel yabancılaşma düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını değerlendirme imkanı tanyacağından ileride konu hakkında çalışma yapmak isteyen araştırmacılara önerilmiştir.

Beyannameleler

Teşekkür: Geçerli değil.

Yazarların katkıları: Yazar NG, makalenin tüm aşamalarında aktif bir şekilde çalışmıştır. Özellikle giriş, yöntem ve tartışma bölümlerinin hazırlanmasında, verilerin toplanmasında, özet ve abstract yazımında büyük katkı sağlamıştır. Yazar HŞ, araştırma verilerinin yorumlanması, makalenin yazım sürecinde yaptığı eleştiriler ve öneriler ile çalışmanın kalitesini artırmıştır. Her iki yazar da makalenin son okumalarını ve düzenlemelerini yaparak incelemiş ve onaylamıştır.

Finansman: Bu araştırma kamu, ticari veya kar amacı gütmeyen sektörlerdeki herhangi bir finansman kuruluşundan özel bir hibe almamıştır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

Etik Onay ve Katılım İzni: Araştırmada veri toplamadan önce üniversite etik kuruluna başvurulmuş KTSU/2023/162 no'lu bilimsel ve eğitim amaçlı izin alınmıştır. Aynı zamanda Milli Eğitim Bakanlığına başvuru yapılmış ve izin alınmıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar, dergi ile yayımlanan çalışmalarının telif hakkını korur. Çalışmalar **CC BY 4.0** lisansı altında lisanslanmıştır.

Kaynakça

- Acar, A & Çoğaltay, N. (2021). Sınıf Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeyleri İle Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişki. *International Journal Of Social Humanities Sciences Research*, 8(68), 888-902. <https://doi.org/10.26450/jshsr.2398>
- Allahkerim, G. (2020). EFL Instructors' Attitudes Towards Burn-out and Job Satisfaction: TRNC Evidence, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim ve Araştırma Enstitüsü, İngilizce Dili Öğretmenliği Anabilim Dalı, Gazimağusa.
- Atmaca, T. (2020). Öğretmenlerin Kişilik Tipleri İle Mesleğe Yabancılaşma Arasındaki İlişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 491-506. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2020.20.52925-613930>
- Averbek, E. (2016). İlkokullarda Görevli Öğretmenlerin Örgütsel Yabancılaşma İle Örgütsel Vatandaşlık Davranışları Arasındaki İlişki, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Balcı, A. (2001). *Etkili okul ve okul geliştirme: Kuram uygulama ve araştırma* (Geliştirilmiş 2. Baskı). Ankara: PEGEM A Yayıncılık.
- Başaran, İ. E. (2000). *Eğitim yönetimi: Nitelikli okul*. (Dördüncü yeniden yazım). Ankara: Feryal Matbaası
- Beytekin, O. F., Arslan, H., & Doğan, M. (2020). Investigation Of Teachers' Emotional Labour And Organizational Alienation Behaviours. *Eğitim Kuram Ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 308-321. <https://doi.org/10.38089/ekud.2020.30>
- Birkan, R. (2020). *Öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerinin iş yaşam dengeleri üzerine etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul.
- Büyüköztürk, Ş. (2018) *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum*, PEGEM AKADEMİ, 18. Baskı, Ankara. <https://doi.org/10.14527/9789756802748>
- Çabuk, A. (2015). *Özel eğitim alanında çalışan öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çelik, A. (2019). Örgütsel yabancılaşmanın yordayıcısı olarak farklılıkların yönetimi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı. <https://doi.org/10.33308/26674874.2019332118>
- Çıngı, H. (1994). *Örnekleme Kuramı*. Ankara: H.Ü. Fen Fakültesi Basımevi
- Elma, C. (2003). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin işe yabancılaşması*. Doktora tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.
- Emir, S. (2012). *Ortaöğretim Öğretmenlerinin Yabancılaşma Düzeyleri (Aydın İli Örneği)* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi, Aydın.
- Ergin, C. (1992). Doktor ve Hemşirelerde Tükenmişlik ve Maslach Tükenmişlik Ölçeğinin Uyarlanması, Bayraktar, R. ve İ. Dağ (eds.), VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları (Ankara: VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Düzenleme Kurulu ve Türk Psikologlar Derneği Yayını). Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları, Türk Psikoloji Derneği, Ankara. https://doi.org/10.1501/Kriz_0000000009.
- Eryılmaz, A., & Burgaz, B. (2011). Özel ve resmi lise öğretmenlerinin örgütsel yabancılaşma düzeyleri. *Eğitim ve Bilim*, 36(161), 271-286.
- Friedman, İ. A. (1993). Burnout in teachers: The concepts and its unique core meaning. *Educational and Psychological Measurement*. Vol. 53 (Winter), Issue 4. <https://doi.org/10.1177/0013164493053004016>
- Gold, Y. and Rothman, R. A. (1992). The factorial validity of a teacher burnout measure (educators survey) administrated to a sample of beginning teachers in elementary and secondary schools in California. *Educational and Psychological Measurement*. Vol. 52 (Fall), Issue 3. <https://doi.org/10.1177/0013164492052003027>
- Hascher, T., & Hagenauer, G. (2010). Alienation from school. *International journal of educational research*, 49(6), <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2011.03.002>

KKTC Ortaöğretim Kademelerinde Görev Alan Öğretmenlerin Tükenmişlik Ve Örgütsel Yabancılaşma Düzeylerinin Belirlenmesi

- KKTC Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi Müdürlüğü, "2023-2024 Milli Eğitim Bakanlığı İstatistik Yıllığı", erişim: 01.01.2024, <http://eohd.mebnet.net/?q=node/2145>.
- Kanbur, E. (2017). A research for examining work alienation through demographic characteristics. *International Journal of Academic Value Studies*, 3(16), 76-86. <https://doi.org/10.23929/javs.619>
- Kaya, K. (2021). Banka çalışanlarında işe yabancılaşma, iş doyumu ve tükenmişlik arasındaki ilişki. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17(37), 4510-4534. <https://doi.org/10.26466/opus.821059>
- Kazu, İ. Y., & Yıldırım, D. (2021). Mesleki Tükenmişlik: Etki Eden Faktörler, Belirtileri ve Sonuçları. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 462-473. <https://doi.org/10.51725/etad.1003628>
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (30. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Maslach, C., & Jackson, S. E. (1981). The measurement of experienced burnout. *Journal of Occupational behavior*, 2, 99-113. <https://doi.org/10.1002/job.4030020205>
- Otaçoğlu, S.G. (2008). Müzik Öğretmenlerinde Tükenmişlik Sendromu Ve Etkileyen Faktörler, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 103-116.
- Önal, S. (2015). Örgütsel sessizlik yabancılaşma ilişkisi: Çanakkale'deki orta ve büyük ölçekli oteller üzerine bir araştırma, Yayımlanmamış Yüksek Lisans, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Edirne.
- Örücü, E., Hasırcı, I., & Ergenler, E. (2022). Covid-19 Pandemi Döneminde Öğretmenlerin Örgütsel Yabancılaşma Eğilimleri ile Tükenmişlik Seviyeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 23(Covid-19 Özel Sayısı), 153-175. <https://doi.org/10.31671/doujournal.949484>
- Özgül, F., & Atan, T. (2016). Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeylerinin Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi (Ordu İli Örneği), *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1002-1016. <https://doi.org/10.17556/jef.16981>
- Özler, N. D. E. & Dirican, M. (2014). Örgütlerde Yabancılaşma İle Tükenmişlik Sendromu Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 39, 291-309.
- Özkan, R. (2005). Birey Ve Toplum Gelişiminde Öğretmenlik Mesleğinin Önemi, *Milli Eğitim Dergisi*, 33(166), 33-42.
- Öztabak, M. Ü. (2018). Rehber öğretmenlerin mesleki tükenmişlik düzeylerinin bazı demografik değişkenlere ve faktörlere göre incelenmesi. *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, (12), 171-222. <https://doi.org/10.16947/fsmia.502230>
- Pallant, J. (2013). *SPSS Survival Manual: A Step by Step Guide to Data Analysis Using SPSS Program* (5th ed.). Australia: Allen & Unwin. <https://doi.org/10.4324/9781003117452>
- Parsak, G. (2010). Örgütlerde yabancılaşma ve iş tatmini ilişkisi: Çukurova Üniversitesi çalışanları üzerinde bir uygulama. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana*.
- Sadeghi, K., & Khezrlou, S. (2016). The experience of burnout among English language teachers in Iran: self and other determinants. *Teacher Development*, 20(5), 631-647. <https://doi.org/10.1080/13664530.2016.1185028>
- Şanlı, Ö., & Tan, Ç (2017). Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Firat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(2), 131-142. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.346496>
- Şimşek, H., Balay, R., & Şimşek, A. S. (2012). İlköğretim sınıf öğretmenlerinde mesleki yabancılaşma. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 53-72.
- Şişman, M. (2002). Eğitimde mükemmellik arayışı: Etkili okullar. Ankara: PEGEM A Yayıncılık.
- Templin, T. J. (1988). Teacher isolation: A concern for the collegial development of physical educators. *Journal of Teaching Physical Education*, 7, 197- 205. <https://doi.org/10.14527/9789756802946>
- Templin, T. J. (1988). Teacher isolation: A concern for the collegial development of physical educators. *Journal of Teaching Physical Education*, 7, 197-205. <https://doi.org/10.4236/ce.2016.715219>
- Thomson, W.C. (1994). The contribution of school climate and hardiness to the level of alienation experienced by student teachers. *Dissertation Abstracts International*. Vol 54, No 8. <https://doi.org/10.1080/00220671.1995.9941310>

- Toplu, N. (2012). *Okul öncesi ve ilköğretim öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi.
- Zengin, Y., & Kaygın, E. (2016). İşyerinde Psikolojik Tacizin (Mobbing) Örgütsel Yabancılaşma İlişkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *International Journal Of Academic Values Studies*, 2 (4) 76-98.
<https://doi.org/10.23929/javs.79>